

2024-04-29
KS 2024/0116

Bilaga 2 – Svar på remiss inför trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2024/2025 (T25)

Österåkers kommun har av Region Stockholms Trafikförvaltning mottagit ”Remiss inför trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2024/2025 (T25)”. Sista svarsdag är 5 juni 2024. Nedan beskrivs en sammanfattning av de föreslagna förändringarna i kollektivtrafiken samt kommunens synpunkter.

Trafikförvaltningens föreslagna förändringar i Österåkers kommun

- Roslagsbanan planeras få fler långa tåg under rusningstid i takt med att fler X15p-fordon levereras, men tidplanen för detta är osäker.
- Sjötrafiken föreslås utökas med flera avgångar på flera linjer
  - Linje 8 (Vaxholm – Saxaröarna – Ljusterö) och linje 9 (Vaxholm – Mjölkö – Ljusterö) får under delar av vår- och hösttidtabellen stärkt pendlingstrafik mot Stockholm via Vaxholm och pendelbåt 83. Linjen föreslås börja trafikera Öran (Ljusterö) vintertid samt även utöka antalet avgångar som trafikerar Stora Timrarö till följd av ökat resandeunderlag.
  - Linje 10 (Åsättra – Ingmarsö – Husarö) föreslås under vår och hösttidtabell få en senare eftermiddagsavgång i vardera riktning på lördagar och söndagar.
  - Linje 11 (Stockholm – Grinda) föreslås utökas med en förmiddagsavgång från Stockholm under vardagar höstens fyra första veckor för förbättrad möjlighet till dagsutflykter.
  - Linje 13 (Stockholm – Grinda – Boda – Södra Ingmarsö – (Husarö)) föreslås sommartid på sträckan Boda brygga – Södra Ingmarsö få en till förmiddagsavgång på vardagar samt en avgång fredag eftermiddag.
- Gällande buss föreslås en paketslösning.
  - Direktbussarna 624C och 628C föreslås kortas ned från Östra station till Danderyds sjukhus då linjen är parallellgående med Roslagsbanan vilket bör undvikas enligt Trafikförvaltningens

riktlinjer. Förslaget är avhängigt leverans av fler nya tåg och därmed ökad kapacitet på Roslagsbanan-

- Resurserna som frigörs av förändringen av direktbussarna överförs till förbättringar i det lokala bussnätet i Åkersberga.
  - Buss 623 H/V (Åkersberga station – Åkerstorp – Sjökarby – Åkersberga station) får åtta nya avgångar dagtid
  - Linje 622 (Åkersberga station – Skärgårdsstad) får utökad trafik helgmorgnar
  - Linje 683 (Åkersberga station – Arninge station) får sex nya avgångar på eftermiddagar
- Linje 680 (Tekniska högskolan – Resarö) föreslås sluta trafikera hållplats Kocktorp och resenärer hänvisas istället till linje 670.

Österåkers kommuns synpunkter på remissen

Roslagsbanan

Roslagsbanan är vid rusningstid högt belastad och det finns ett stort behov av utökad kapacitet snarast för att Roslagsbanan fortsatt ska vara ett attraktivt sätt att resa. Längre tåg på Roslagsbanan är därmed mycket efterlängtad och välkommet och bör sättas i drift skyndsamt. Det är även en förutsättning innan förslag genomförs som ytterligare kan öka belastningen på Roslagsbanan, likt neddragning av direktbussarna.

Till 2024 (T24) drogs ett antal avgångar in på Roslagsbanan på grund av besparingar. Det vore angeläget att utvärdera konsekvenser av detta och i framtida trafikförändring övervägas att återinföras.

Kommunen har sedan tidigare påtalat behovet om utökad trafik till Åkers Runö station genom att låta snabbtågen stanna här i samband med att stadsdelen växer. Ett planprogram för området är under framtagande och flera detaljplaner på gång med några tusen nya bostäder. För att det ska vara attraktivt att resa hållbart för en majoritet av invånarna i området redan vid inflytt i området är det avgörande med god och snabb koppling mot Stockholm med snabbtågen. Därutöver avses Åkers Runö utvecklas mot att bli en strategiskt viktig bytespunkt i kommunen och fler lokalbussar kan komma att ansluta till Roslagsbanan här.

Österåkers nya Multiarena, som öppnade andra halvan av 2022, ligger ett stenkast från Åkers Runö station och lockar många besökare både inom och utom kommunen. Därutöver utreds en ny simhall i anslutning till arenan vilket också ökar behovet av god tillgänglighet till Åkers Runö.

Buss

Förslaget att direktbussarna 624C och 628C får förkortad rutt till Danderyds sjukhus istället för Tekniska högskolan är villkorat med att kapaciteten på Roslagsbanan ökar genom fler nya och längre tåg. Ett sådant villkorande är helt avgörande för en sådan förändring, men oavsett får den föreslagna nedskärningen av direktbussarna stora konsekvenser, bland annat ökar det sårbarheten med tåget som enda alternativ men framförallt så försvårar det för resenärer som får ett extra byte.

Antalet byten samt tiderna mellan byten är av mycket stor vikt i samband med val av transportslag. Attraktiviteten och motivationen att resa kollektivt samt den faktiska möjligheten att resa hållbart när man samtidigt ska få ihop vardagspusslet minskar. Detta förslag kan alltså få konsekvenser för såväl regionen i stort som den enskilda kommunens invånare och kommunens möjligheter till hållbar utveckling och tillväxt.

Direktbussarna utgör en grund i kommunens kollektivtrafik, på samma sätt som att Roslagsbanan är en stomme och invånare väljer att bosätta sig i relation till Roslagsbanan (d.v.s. med närhet för att underlätta sin dagliga resa) så är bussarna mot city av den betydelsen. Därmed är inte bussarna till den graden parallellgående som Trafikförvaltningen menar på. Bussarnas fortsatta goda kopplingen till tunnelbana är däremot positiv, men en fortsatt nedskärning av direktbussarna är inte acceptabel.

Den lokala busstrafiken i Åkersberga är idag bristfällig och i stort behov av utveckling för att göra det attraktivt att resa kollektivt även vid lokala resor. De föreslagna utökade avgångarna i den lokala busstrafiken i Åkersberga är därför mycket välkomna. Bussarnas passning till Roslagsbanan är viktig men lika så även passningen mellan bussar vid viktiga knytpunkter så som Kulla vägskal.

Inga invändningar finns mot indragning av busshållplats Kocktorp då resandet är mycket lågt samt att alternativ buss 670 finns som trafikerar hållplatsen.

Skärgårdstrafiken

Med en ökad utflyttning och vistelse i skärgården året om är det viktigt att öka tillgängligheten och stärka sambanden. För att stärka skärgården både sett till arbets-/skolpendling och en levande skärgård är det viktigt med en regelbunden och tät förbindelse, inte minst till och från replipunkten Åsättra brygga. Ett utvecklat transportsamband är även viktigt vidare från replipunkten till kärnön Ingmarsö, i enlighet med vår Översiktsplan.

Den föreslagna utökade trafiken och tillkommande avgångarna i skärgårdstrafiken är mycket uppskattat och bidrar till en positiv utveckling och tillgängliggörande i skärgården. Generellt kvarstår en önskan om ökad turtäthet och framför allt fler eftermiddagsturer året runt alla dagar i veckan, men även att trafiken utökas till öar som idag är utan eller har bristande skärgårdstrafik.

För att få ett stärkt näringsliv inom besöksnäringen så behövs även turer som är anpassade för dagsbesök till caféer, restauranger och andra besöksmål.

Det är även av stor vikt med busspassning till båttrafiken och att resor från skärgården via Åsättra brygga och vidare med buss möjliggörs utan bussbyte till Danderyd. Viktigt att trafiken från replipunkten Åsättra till Ingmarsö, Norra, Finnhamn, Husarö m.m. fungerar och är väl anpassad för skolbarnen som ska från öarna till Ljusterö och Svartsö skolor.

Att utveckla möjligheten till pendling med linje 8 och 9 hela vägen till Stockholm via Vaxholm med linje 83 bidrar starkt till en mer attraktiv skärgård genom den ökade tillgängligheten. Ett nästa steg är att utveckla pendlingstrafiken så att den går året runt och även på helger för att gynna besöksnäringen. Passning mellan linje 10 och 13 genom promenad över Ingmarsö skulle även kunna ge möjlighet till fler resor och även pendlingsmöjlighet.

Kommunen har i ett tematiskt tillägg till Översiktsplanen - Kust och Skärgård, (antagen 2022) pekat ut behov av ett stärkt transportsamband mellan Linanäs och Österskär. Detta samband har även sjötrafikutredningen pekat ut. Utvecklingen av linjerna 8 och 9 kan utgöra den kopplingen vilket önskas utvärderas närmre. Även fastlandets kuststräcka via Dyvik och Bammarboda har pekats ut som ett viktigt kollektivtrafikstråk och transportsamband i det tematiska tillägget till översiktsplanen. Detta önskas även utredas vidare.

Kommunens utveckling och framtida behov

Befolkningen i Österåkers kommun fortsätter växa snabbt. Nuvarande prognos för 2040 innebär en befolkning på ca 80 000 invånare och inom kort har kommunen 50 000 invånare. Kommunen är även med i Sverigeförhandlingen och 7 000 nya bostäder ska tillkomma till 2035 enligt avtalet. Därutöver ska 7 000 arbetstillfällen tillkomma till 2040 (från 2010). Detta skapar nya och ökade behov för kollektivtrafiken som behöver följa bebyggelseutvecklingen i tidigt skede samt mål avseende ökad andel hållbara resor.

Trafikförvaltningen och kommunen behöver utgå från samma underlag i sin planering av kollektivtrafiken för att på bästa sätt svara upp med ökad kollektivtrafik i takt med att befolkningen växer. Genom åren har denna samsyn inte funnits, och RUFSS 2050 som är en viktig utgångspunkt har underskattat kommunens utveckling och behov av satsningar. I framtagandet av den nya RUFSS:en är det viktigt att vi får en mer gemensam samsyn på kommunens utveckling och prognoser.

Långsiktig planering, rätt underlag och behov av konsekvensanalyser

Attraktiv kollektivtrafik är en av nycklarna till fortsatt framgång för Österåkers kommun och hela regionen. Det finns ett stort engagemang för att bidra till att

utveckla kollektivtrafiken och frågan är hur vi tillsammans kan öka andelen kollektivtrafikresenärer. Österåker kommun efterfrågar en mer långsiktig gemensam planering så att nödvändig samordning bättre kan ske mellan kommunerna och regionen. En del av lösningen kan vara framtagande av en delregional kollektivtrafikplan som vi tillsammans med Stockholm Nordost (STONO) verkar för.

Det är också önskvärt med mer omfattande konsekvensanalyser av föreslagna förändringar av kollektivtrafiken för att förstå de långsiktiga effekterna av olika förslag som läggs fram. Vilket underlag som ligger till grund för förslagen behöver också tydligt framgå.